

Peter Drozd, Natália Ulrichová

ZNEUŽÍVANIE PRÁVA NA ZLÚČENIE RODINY: ÚČELOVÉ MANŽELSTVÁ A FALOŠNÉ PREHLÁSENIE RODIČOVSTVA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Zneužívanie práva na zlúčenie rodiny: účelové manželstvá a falošné prehlásenie rodičovstva v Slovenskej republike

Malá tematická štúdia EMN 2012

február 2012
Bratislava

Európska migračná sieť bola založená Rozhodnutím Rady 2008/381/ES a je financovaná Európskou úniou.

Zostavenie tejto štúdie je spolufinancované Európskou úniou a Ministerstvom vnútra SR.

Názory prezentované v tejto malej tematickej štúdii sú názormi autorov a nemusia predstavovať názory vlády Slovenskej republiky, Európskej komisie alebo IOM Medzinárodnej organizácie pre migráciu.

Autorský kolektív: Peter Drozd
Natália Ulrichová

IOM Medzinárodná organizácia pre migráciu
Národný kontaktný bod Európskej migračnej siete v Slovenskej republike
Grösslingová 4
811 09 Bratislava, Slovenská republika

E-mail: ncpslovakia@iom.int
Tel.: +421 2 52 62 33 35
www.emn.sk, www.emn.europa.eu

ISBN: 978-80-89506-25-5

Predslov

Túto malú tematickú štúdiu EMN zostavila IOM Medzinárodná organizácia pre migráciu Bratislava, ktorá je koordinátorom Národného kontaktného bodu Európskej migračnej siete (EMN) v Slovenskej republike.

Malá tematická štúdia EMN je súčasťou súhrnnej štúdie EMN rovnakého zamerania vypracovanej na úrovni EÚ, v ktorej sú zhrnuté výsledky národných štúdií spracovaných členskými krajinami EÚ a Nórskom na základe spoločného zadania vo forme dotazníkových otázok.

Súhrnná štúdia, ako aj malé tematické štúdie jednotlivých členských štátov EÚ a Nórska sú dostupné v anglickom jazyku na webovej stránke www.emn.europa.eu.

Malá tematická štúdia EMN za Slovenskú republiku v anglickom jazyku je spracovaná vo forme vyplneného dotazníka a slúži najmä pre potreby súhrnnej štúdie. Slovenská verzia tejto štúdie je rozšírená a spracovaná do publikácie, ktorá slúži najmä pre potreby odbornej verejnosti. Obe verzie štúdie sú dostupné na webovej stránke slovenského Národného kontaktného bodu EMN www.emn.sk.

Zoznam skratiek

ES – Európske spoločenstvo

EÚ – Európska únia

FRONTEX – Európska agentúra pre riadenie operačnej spolupráce na vonkajších hraniciach členských štátov

ICMPD – Medzinárodné centrum pre rozvoj migračných politík

IOM – Medzinárodná organizácia pre migráciu

MV SR – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

SR – Slovenská republika

ÚHCP P PZ – Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru

Z. z. – Zbierka zákonov

Obsah

01. Zhrnutie	10
02. Národná legislatíva a definície	12
2.1 Definícia manželstva a rodiny podľa národnej legislatívy	12
2.2 Inštitút zlúčenia rodiny v slovenskej legislatíve	15
2.3 Prevenčné opatrenia vychádzajúce zo slovenskej legislatívy	20
2.4 Vplyv rozhodnutí Európskeho súdneho dvora	24
03. Aktuálna situácia v Slovenskej republike	25
3.1 Situácia v Slovenskej republike	25
3.2 Iné formy zneužívania práva na zlúčenie rodiny	26
3.3 Prevencia zneužívania práva na zlúčenie rodiny	26
3.4 Odhaľovanie prípadov zneužívania práva na zlúčenie rodiny	27
3.5 Dokazovanie prípadov zneužívania práva na zlúčenie rodiny	28
3.6 Inštitúcie zodpovedné za odhaľovanie a vyšetrowanie prípadov zneužívania práva na zlúčenie rodiny	28
3.7 Dopady zneužitia práva na zlúčenie rodiny	29
3.8 Právo na odvolanie sa proti rozhodnutiu	31
3.9 Medzinárodná spolupráca v oblasti boja proti zneužívaniu práva na zlúčenie rodiny	32
3.10 Motivácia k zneužitiu práva na zlúčenie rodiny	33
04. Štatistiky	34
4.1 Štatistiky: všeobecný kontext	34
4.2 Štatistiky: špecifické indikátory poukazujúce na intenzitu problému	38
4.2.1 Intenzita problému	38
4.2.2 Charakteristika osôb zneužívajúcich právo na zlúčenie rodiny	39
4.2.3 Miesto vykonania zneužitia	39
05. Záver	40
Bibliografia	41

Zhrnutie

Vypracovanie predkladanej malej tematickej štúdie s názvom *Zneužívanie práva na zlúčenie rodiny: účelové manželstvá a falošné prehlásenie rodičovstva* schválil Riadiaci výbor Európskej migračnej siete v rámci svojho pracovného programu na rok 2012. Malá tematická štúdia je súčasťou súhrnnej štúdie rovnakého zamerania na úrovni EÚ, v ktorej sú zhrnuté výsledky národných štúdií spracovaných členskými krajinami EÚ na základe spoločného zadania vo forme dotazníkových otázok.

Vo viacerých členských krajinách EÚ vzrastá obava, že inštitút zlúčenia rodiny sa stále častejšie zneužíva ako spôsob získania pobytu v krajinách EÚ, a teda nadobudnutia viacerých výhod vyplývajúcich z tohto štatútu.

Z tohto dôvodu je hlavným cieľom štúdie poskytnúť prehľad o rozsahu tohto problému v jednotlivých členských krajinách EÚ, podať informácie o legislatívnych, politických a praktických opatreniach aj o dostupných štatistických údajoch a identifikovať príklady dobrej praxe v prevencii a boji s týmto fenoménom.

Zneužívanie práva na zlúčenie rodiny, a to formou uzavretia účelového manželstva alebo falošného prehlásenia rodičovstva je možné považovať za istú

formu nelegálnej migrácie, resp. nelegálneho spôsobu získania pobytu v krajine.

SR je prevažne tranzitnou krajinou. Ako krajina EÚ a schengenského priestoru sa však stále viac stáva aj cieľovou krajinou. Z pohľadu riadenia migrácie a zavádzania opatrení v boji proti nelegálnej migrácii boli pre SR kľúčové vstup do EÚ a schengenského priestoru. Z tohto pohľadu slovenská legislatíva pamätá aj na problematiku zneužívania práva na zlúčenie rodiny, kde uzavretím účelového manželstva alebo falošným prehlásením rodičovstva môže dôjsť k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu prevádzachstva¹. Relevantné zákony sa potom ďalej venujú prevencii, objasňovaniu a dôsledkom vyplývajúcim zo zneužitia práva na zlúčenie rodiny, o ktorých viac informujeme v nasledujúcich kapitolách tejto štúdie.

Vzhľadom na to, že zatiaľ nie je uvedený problém v SR akútny, nevenujú sa mu špeciálne žiadne politické či strategické dokumenty ani o tejto problematike neexistujú žiadne podrobnejšie výskumy či štúdie. Štatistické údaje sú taktiež dostupné len v obmedzenej miere. Iste jedným z dôvodov je aj fakt, že v SR ide doposiaľ len o niekoľko desiatok prípadov ročne a táto problematika sa zatiaľ rieši v širšom kontexte boja proti nelegálnej migrácii a zneužívania pobytového režimu.

Štúdia poskytuje za SR základný prehľad o skutočnostiach a dostupných informáciách z tejto oblasti a môže do budúcnosti slúžiť ako základ pre hlbkovejší výskum tejto problematiky. V súlade so zameraním štúdie rozdeľujeme jednotlivé podkapitoly, ak je to relevantné, na dve základné podoblasti, a to účelové manželstvo a falošné prehlásenie rodičovstva.

¹ § 356 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

Národná legislatíva a definície

2.1 Definícia manželstva a rodiny podľa národnej legislatívy

Definície súvisiace s inštitútom manželstva

V SR upravuje manželstvo zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej zákon o rodine). Jeho legálna definícia je uvedená v čl. 1 ods. 1 tohto zákona: „Manželstvo je zväzok muža a ženy, ktorý vzniká na základe ich dobrovoľného a slobodného rozhodnutia uzavrieť manželstvo po splnení podmienok ustanovených týmto zákonom.“ Z toho je zrejmé, že v SR nemôže vzniknúť manželstvo medzi osobami rovnakého pohlavia.

Zákon o rodine nedefinuje rodinu priamo. V zásade sa vychádza z čl. 19 ods. 1 tohto zákona, z ktorého sa vyvodzuje, že pod pojmom rodina je možné chápať manžela, rodičov a deti (rodina v užšom slova zmysle).

Judikatúra² definuje rodinu širšie. Vychádza z ustanovenia § 116 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, ktorý obsahuje legálnu definíciu pojmu blízka osoba. Blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

Osobitnú definíciu rodiny obsahuje ustanovenie § 18 ods. 2 zákona č. 154/1994 Z. z. o matrikách v znení neskorších predpisov, podľa ktorého sa na účely tohto zákona za člena rodiny považuje manžel, rodičia, deti, vnuci, súrodenci a ich deti a v prípade preukázania oprávneného záujmu aj iná blízka osoba (definíciu blízkej osoby obsahuje už citovaný § 116 Občianskeho zákonníka). Táto definícia však slúži len pre prípady aplikácie tohto zákona.

Zákon o rodine obsahuje aj inštitút snúbenectva. Definuje takto muža a ženu, ktorí majú v úmysle uzavrieť manželstvo. Zákon však tomuto inštitútu nepriznáva žiadne právne účinky, t. z. s upustením od zámeru uzavrieť manželstvo jedným zo snúbencov nespája slovenský právny poriadok žiadne následky.

Právna úprava v SR nedefinuje iné partnerské spolužitie ako manželstvo. Na druhej strane ho však ani nezakazuje. Podľa právnej teórie sa za druha a družku považuje muž a žena, ktorí nie sú zosobášení, ale spoločne sa starajú o domácnosť, o uspokojovanie svojich potrieb a prípadne aj o výchovu detí.³ V právnych predpisoch sa pojmy druh/družka vyskytujú len ojedinele a väčšinou ich nahrádza pojem iné blízke osoby. Takáto forma spolužitia je v slovenskom právnom poriadku znevýhodňovaná oproti tradičnému manželstvu, čo je spôsobené neexistenciou registrácie takéhoto zväzku, nejednotnosťou jeho preukazovania a s tým spojenými obavami z možnosti jeho zneužívania.⁴

Výnimkou je zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej zákon o pobyte cudzincov), ktorý transponoval čl. 3 ods. 2 písm. b) smernice 2004/38/ES o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov (ďalej smernica 2004/38/ES). V zmysle ustanovenia § 2 ods.

² Súdne rozhodnutie nie je možné v slovenskom právnom poriadku chápať ako precedens v anglo-amerikom právnom systéme. Preto, ak sudca zadefinuje v rozhodnutí určitý pojem, ktorého definícia v normatívnom právnom akte chýba, nebude táto definícia v iných prípadoch záväzná. Nevylučuje to však možnosť, že si túto definíciu osvoja aj iní sudcovia a budú ju pri svojej rozhodovacej praxi nasledovať.

³ Napr. Horváth, E., Varga, E., Zákon o rodine – Komentár, Iura Edition, Bratislava, 2007; Svoboda, J., Ficová, S., Zákon o rodine, Eurounion, Bratislava, 2005.

⁴ Ide napr. o situácie, kedy je manželský zväzok podmienkou napr. dedenia, otázok spojených so sociálnym zabezpečením, daňových úľav a pod.

5 tohto zákona je rodinným príslušníkom občana EÚ štátny príslušník tretej krajiny, ktorý je jeho partner, s ktorým má občan EÚ trvalý, riadne osvedčený vzťah (druh/družka)⁵. SR však neprebrala ustanovenie čl. 2 ods. 2 písm. b) smernice 2004/38/ES týkajúce sa registrovaného partnerstva osôb rovnakého pohlavia, keďže slovenský právny poriadok takéto spolužitie nepovažuje za rovnocenné s manželstvom.

Definície súvisiace s inštitútom rodiny a rodičovstva

Legálnu definíciu materstva obsahuje ustanovenie § 82 ods. 1 zákona o rodine, podľa ktorého matkou dieťaťa je žena, ktorá dieťa porodila. Uvedené platí pre prípady prirodzeného oplodnenia, umelého oplodnenia vajíčka matky, ako aj pre prípad dodania genetického materiálu inej ženy. V prípade surrogáčného (náhradného) materstva platí rovnako, že matkou dieťaťa je žena, ktorá dieťa porodí. Všetky zmluvy, ktoré by boli v rozpore s uvedeným, považuje zákon o rodine za neplatné.

V prípade vzniku pochybností o tom, kto je matkou dieťaťa, by o materstve rozhodoval súd. S ohľadom na uvedené by rozhodoval na základe skutočností zistených o pôrode dieťaťa.

Pri určovaní otcovstva vychádza právny poriadok z koncepcie právneho otcovstva, t. z. otec v právnom slova zmysle nemusí byť za každých okolností biologickým otcom dieťaťa. Podľa zákona o rodine sa otcovstvo určuje na základe troch vyvrátiteľných domniek.

- Za otca dieťaťa sa považuje manžel matky, ak sa dieťa narodí v čase od uzavretia manželstva do uplynutia 300 dní od jeho zániku; ak žena v tomto čase uzavrela nové manželstvo, považuje sa za otca dieťaťa nový manžel (§ 85 ods. 1 a 2 zákona o rodine).
- Za otca dieťaťa sa považuje muž, ktorého otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov pred orgánom matriky alebo pred súdom (§ 91 ods. 1 a 2 zákona o rodine).
- Za otca sa považuje muž, ktorý s matkou dieťaťa súložil v čase, od ktorého neprešlo do narodenia dieťaťa menej ako stoosemdesiat a viac ako tristo dní, ak jeho otcovstvo nevyučujú závažné okolnosti. Táto domnienka sa uplatňuje v súdnom konaní na návrh dieťaťa, matky alebo muža, ktorý tvrdí, že je otcom dieťaťa v prípade, že nedošlo k súhlasnému vyhláseniu rodičov (§ 94 zákona o rodine).

Domnienky nastupujú v presnom poradí. Uplatnenie niektorej z nich vyluču-

⁵ Právne postavenie druhá/družky v slovenskej legislatíve uvádzame v predchádzajúcom odseku.

je použitie ďalšej. Znamená to, že určeníu otcovstva k dieťaťu nemôžu svedčiť rôzne domnienky otcovstva od rôznych mužov. Prvá domnienka, svedčiaca manželovi matky, nastupuje automaticky. Až v prípade, že nie je splnený predpoklad na jej použitie (neexistencia manželstva), prípadne došlo k zapretiu otcovstva manželom matky, nastupuje druhá domnienka. A ak nedôjde k súhlasnému vyhláseniu rodičov, môže dieťa, matka alebo muž, ktorý tvrdí, že je otcom dieťaťa, podať návrh na určenie otcovstva súdom. V prípade, že počas konania pred súdom dôjde k súhlasnému vyhláseniu rodičov, súd konanie zastaví.

2.2 Inštitút zlúčenia rodiny v slovenskej legislatíve

Vychádzajúc zo zadania štúdie, budeme v prípade zlúčenia rodiny v celom texte štúdie rozlišovať štyri základné prípady:

- príslušník tretej krajiny, ktorý má právoplatný pobyt v SR, ktorý sa chce zlúčiť s príslušníkom tretej krajiny (prichádzajúcim z krajiny mimo EÚ) na základe ustanovení smernice 2003/86/ES o zlúčení rodiny;
- občan EÚ, ktorý využil svoje právo na voľný pohyb (teda nežije vo svojej domovskej krajine, ale v SR, alebo v SR žil dlhodobejšie v minulosti) – na účely štúdie nazývaný tzv. mobilný občan EÚ, ktorý sa chce zlúčiť s príslušníkom tretej krajiny na základe ustanovení smernice 2004/38/ES o voľnom pohybe;
- občan EÚ, ktorý žije vo svojej domovskej krajine (teda v tomto prípade občan SR) – na účely tejto štúdie nazývaný tzv. nemobilný občan EÚ, ktorý sa chce zlúčiť s príslušníkom tretej krajiny, pričom právo na pobyt pre príslušníka tretej krajiny vyplýva z práva a postavenia občana EÚ na základe jurisprudencie Zambrano⁶/Dereci⁷/McCarthy⁸;
- občan EÚ, ktorý žije vo svojej domovskej krajine (teda občan SR) – na účely tejto štúdie nazývaný tzv. nemobilný občan EÚ, ktorý je vo svojej krajine, teda občan SR, ktorý sa chce zlúčiť s príslušníkom tretej krajiny v súlade s národnou legislatívou.

Keďže nie je možné dôsledne oddeliť zákonné ustanovenia týkajúce sa zlúčenia rodiny medzi manželmi (na účely skúmania účelových manželstiev) a zlúčenia rodiny s potomkami (na účely skúmania falošného prehlásenia

⁶ Rozhodnutie v prípade Zambrano je dostupné na <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62009C0034:SK:HTML> (cit. 14. 2. 2012).

⁷ Rozhodnutie v prípade Dereci je dostupné na <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62011CJ0256:EN:NOT> (cit. 14. 2. 2012).

⁸ Rozhodnutie v prípade McCarthy je dostupné na <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62009C0434:SK:HTML> (cit. 14. 2. 2012).

rodičovstva), budeme všeobecné ustanovenia týkajúce sa oboch častí štúdie uvádzať iba v časti týkajúcej sa účelových manželstiev. V časti týkajúcej sa falošného prehlásenia rodičovstva sa sústredíme na špecifické ustanovenia, ktoré sa týkajú len potomkov.

Všetky prípady zlúčenia rodiny upravuje v SR zákon o pobyte cudzincov. Tento zákon tiež definuje účelové manželstvo, a to v § 2 ods. 1 písm. o) ako manželstvo uzavreté s cieľom získať pobyt. Legálnu definíciu falošného prehlásenia rodičovstva právny poriadok SR neobsahuje.

Účelové manželstvo

Prípady I

Štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý žiada o zlúčenie rodiny so štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorý má v SR povolený pobyt (prechodný alebo trvalý), môže byť udelený prechodný pobyt. Prechodný pobyt oprávňuje štátneho príslušníka tretej krajiny zdržiavať sa, vycestovať a opätovne vstupovať na územie SR v čase, na aký mu bol policajným útvarem udelený. Prechodný pobyt sa viaže na jeden účel. V tomto prípade je účelom prechodného pobytu zlúčenie rodiny.

Podľa ustanovenia § 27 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov je možné udeliť prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je:

- rodinným príslušníkom štátneho príslušníka tretej krajiny s prechodným pobytom alebo s trvalým pobytom;
- príbuzným v priamom vzostupnom rade azylanta mladšieho ako 18 rokov;
- závislou osobou podľa medzinárodnej zmluvy (Zmluva medzi štátmi, ktoré sú stranami Severoatlantickej zmluvy, a inými štátmi zúčastnenými v Partnerstve za mier vzťahujúca sa na štatút ich ozbrojených síl).

Za rodinného príslušníka štátneho príslušníka tretej krajiny sa v tomto prípade považuje:

- manžel, ak manželia majú najmenej 18 rokov;
- slobodné dieťa mladšie ako 18 rokov štátneho príslušníka tretej krajiny a jeho manžela;
- jeho slobodné dieťa mladšie ako 18 rokov;
- slobodné dieťa jeho manžela mladšie ako 18 rokov;

- jeho nezaopatrené slobodné dieťa staršie ako 18 rokov alebo nezaopatrené slobodné dieťa staršie ako 18 rokov jeho manžela, ktoré sa o seba nedokáže postarať z dôvodu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu;
- jeho rodič alebo rodič jeho manžela, ktorý je odkázaný na jeho starostlivosť, a v krajine, odkiaľ prichádza, nepožíva náležitú rodinnú podporu (nepatí pre prípad, kedy má príslušník tretej krajiny, s ktorým žiadateľ žiada o zlúčenie rodiny, v SR prechodný pobyt na účel štúdia).

Osobitným prípadom je zlúčenie rodiny so štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorý má dlhodobý pobyt v inom členskom štáte EÚ, v zmysle smernice č. 2003/109/ES o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom, a získal, resp. spĺňa podmienky na získanie povolenia na prechodný pobyt v SR z dôvodu, že tu pracuje, podniká, študuje, vykonáva výskumnú činnosť a pod.

Rodinný príslušník štátneho príslušníka tretej krajiny s dlhodobým pobytom, za ktorého sa považujú rovnaké osoby ako v prípade prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny, môže získať rovnaký druh prechodného pobytu (prechodný pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má priznané postavenie osoby s dlhodobým pobytom v inom členskom štáte) za podmienky, že rodina už existovala v inom členskom štáte, ktorý štátnemu príslušníkovi tretej krajiny priznal postavenie osoby s dlhodobým pobytom.

SR netransponovala ustanovenie čl. 4 ods. 3 smernice č. 2003/86/ES o práve na zlúčenie rodiny týkajúce sa možnosti umožniť zlúčenie rodiny s nezosobášeným partnerom alebo registrovaným partnerom.

Prípady II

Rodinní príslušníci občana EÚ majú v SR právo na pobyt⁹, pokiaľ sú držiteľmi platného cestovného pasu a vedú hodnoverne preukázať príbuzenský vzťah k občanovi EÚ. Právo na pobyt platí rodinnému príslušníkovi občana EÚ, pokiaľ sa nestane osobou v hmotnej núdzi (§ 69 zákona o pobyte cudzincov).

⁹Týmto osobám sa povolenie na pobyt neudeluje v správnom konaní, ale vyplýva priamo zo zákona o pobyte cudzincov, resp. smernice 2004/38/ES o voľnom pohybe. Zákon o pobyte cudzincov rieši tri situácie: pobyt do troch mesiacov (§ 69), pobyt presahujúci tri mesiace (§ 70) a trvalý pobyt rodinného príslušníka občana EÚ (§ 71). Na rozdiel od prípadov príslušníkov tretích krajín (prípady I, III a IV), ktorí musia požiadať o povolenie na pobyt a cudzinecká polícia rozhodne o jeho ne/udelení, rodinný príslušník občana EÚ v prípade pobytu do 3 mesiacov nemusí o povolenie na pobyt žiadať, má ho automaticky. Pobyt dlhší ako tri mesiace je rodinný príslušník občana EÚ povinný zaregistrovať na príslušnom oddelení cudzineckej polície PZ SR. Ak sa v krajine zdržiava oprávnené a nepretržite aspoň 5 rokov, môže mu byť vystavený špeciálny preukaz, tzv. pobytový preukaz občana EÚ, ktorý ho oprávňuje zdržiavať sa na území SR trvalo.

Za rodinného príslušníka občana EÚ sa považuje štátny príslušník tretej krajiny, ktorý je:

- a) jeho manžel;
- b) jeho dieťa mladšie ako 21 rokov, jeho nezaopatrené dieťa a takéto deti jeho manžela;
- c) jeho závislý priamy príbuzný v zostupnej alebo vzostupnej línii a takáto osoba jeho manžela;
- d) akýkoľvek iný rodinný príslušník, na ktorého sa nevzťahujú písmená a) až c) a je nezaopatrenou osobou v krajine, z ktorej prichádza;
- e) akýkoľvek iný rodinný príslušník, na ktorého sa nevzťahujú písmená a) až c) a je členom jeho domácnosti;
- f) akýkoľvek iný rodinný príslušník, na ktorého sa nevzťahujú písmená a) až c) a je z vážnych zdravotných dôvodov odkázaný na jeho starostlivosť;
- g) jeho partner, s ktorým má občan EÚ trvalý, riadne osvedčený vzťah;
- h) štátny príslušník tretej krajiny s právom pobytu rodinného príslušníka občana EÚ v členskom štáte, kde občanom EÚ je štátny občan SR, s ktorým sa štátny príslušník tretej krajiny navráti na pobyt alebo sa k nemu pripája na pobyt späť na územie SR a spĺňa niektorú z podmienok uvedených v písmenách a) až g) vo vzťahu k štátnemu občanovi SR (§ 2 ods. 5 zákona o pobyte cudzincov).

Prípado uvedený v písm. g) je jediným, kedy zákon o pobyte cudzincov priznáva právo na pobyt inému ako manželskému partnerovi. Skutočnosť, že ide o riadne osvedčený a trvalý vzťah, je partner občana EÚ povinný preukázať. SR však netransponovala ustanovenie čl. 2 ods. 2 písm. b) smernice 2004/38/ES týkajúce sa registrovaného partnerstva osôb rovnakého pohlavia, keďže slovenský právny poriadok takéto spolužitie nepovažuje za rovnocenné s manželstvom.

Prípado III

Platí uvedené pre prípad falošného prehlásenia rodičovstva.

Prípado IV

Situáciu slovenského štátneho občana s trvalým pobytom na území SR, ktorý má v úmysle zlúčiť rodinu s príslušníkom tretej krajiny, upravuje § 43 ods. 1 písm. a) zákona o pobyte cudzincov.

Podľa tohto ustanovenia policajný útvar udelí trvalý pobyt na päť rokov, ak nie sú dôvody na zamietnutie žiadosti, štátnemu príslušníkovi tretej kra-

jiny, ktorý je manželom štátneho občana SR s trvalým pobytom na území SR alebo závislým príbuzným v priamom rade štátneho občana SR s trvalým pobytom na území SR.

Falošné prehlásenie rodičovstva

Prípado I

Okrem prípadov uvedených v časti o účelových manželstvách je možné v prípade štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú potomkami štátneho príslušníka tretej krajiny, s povolením na pobyt v SR získať priamo aj trvalý pobyt. Zákon o pobyte cudzincov rozoznáva na tento účel dva druhy trvalého pobytu – trvalý pobyt na 5 rokov a trvalý pobyt na neobmedzený čas.

1. Trvalý pobyt na päť rokov udelí policajný útvar štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý:

- a) je slobodným dieťaťom mladším ako 18 rokov štátneho príslušníka tretej krajiny s trvalým pobytom na päť rokov alebo dieťaťom mladším ako 18 rokov zvereným do osobnej starostlivosti štátneho príslušníka tretej krajiny s trvalým pobytom na päť rokov,
- b) je nezaopatreným dieťaťom starším ako 18 rokov, ktoré sa o seba nedokáže postarať z dôvodu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu, štátneho príslušníka tretej krajiny s trvalým pobytom (§ 43 ods. 1 písm. c) a d) zákona o pobyte cudzincov).

Policajný útvar na žiadosť štátneho príslušníka tretej krajiny udelí trvalý pobyt na neobmedzený čas štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je dieťaťom mladším ako 18 rokov štátneho príslušníka tretej krajiny s trvalým pobytom na neobmedzený čas (§ 46 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov).

Prípado II

Platí uvedené pre prípad účelových manželstiev.

Prípado III

Právna úprava v SR obsahuje inštitút tolerovaného pobytu, ktorý pokrýva prípady uvedené v judikatúre Európskeho súdneho dvora (Zambrano/Dereci/McCarthy). Právna úprava nevznikla ako reakcia na jurisdikciu Európskeho súdneho dvora, ale jej cieľom bolo zabezpečiť rešpektovanie súkromného a rodinného života v zmysle čl. 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Podľa ustanovenia § 58 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov udelí policajný útvar tolerovaný pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ak nie sú dôvody

na zamietnutie žiadosti, ak to vyžaduje rešpektovanie jeho súkromného a rodinného života a neohrozuje bezpečnosť štátu alebo verejný poriadok.

Tento inštitút je možné využiť iba v prípade, že štátny príslušník tretej krajiny nepatrí do žiadnej kategórie osôb, ktoré môžu požiadať o prechodný alebo trvalý pobyt na účel zlúčenia rodiny. Ak štátny príslušník tretej krajiny patrí do tejto kategórie osôb, môže mu byť udelený tolerovaný pobyt iba v prípade, ak nie je držiteľom platného cestovného dokladu, ale hodnoverne preukáže svoju totožnosť iným spôsobom.

Z uvedeného je zrejmé, že ustanovenia o tolerovanom pobyte z dôvodu rešpektovania súkromného a rodinného života sa týkajú najmä prípadov štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú rodičmi dieťaťa, ktoré nadobudlo štátne občianstvo SR a má trvalý pobyt v SR.

Prípado IV

Podľa ustanovenia § 43 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov udeli policajný útvar trvalý pobyt na päť rokov, ak nie sú dôvody na zamietnutie žiadosti, štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je slobodným dieťaťom mladším ako 18 rokov zvereným do osobnej starostlivosti štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý je manželom štátneho občana SR s trvalým pobytom na území SR.

Okrem uvedenej situácie nemôže nastať iný špecifický prípad, ktorý by mohol súvisieť s falošným preukázaním rodičovstva, keďže SR uznáva pri narodení dieťaťa *ius sanguinis*, a teda ak je aspoň jeden z rodičov štátnym občanom SR, dieťa nadobúda rovnako štátne občianstvo SR bez ohľadu na miesto narodenia alebo na skutočnosť, že narodením nadobudlo aj štátne občianstvo iného štátu (až na prípady upravené bilaterálnymi zmluvami). Rovnaký princíp platí aj pre osvojenie dieťaťa štátnym občanom SR.

2.3 Prevenčné opatrenia vychádzajúce zo slovenskej legislatívy

Účelové manželstvo

Prípado I

Zastupiteľský úrad SR v zahraničí, ktorý žiadosť o udelenie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny prijal, vykoná so žiadateľom o udelenie prechodného pobytu osobný pohovor, aby žiadosť predbežne posúdil. O pohovore vyhotoví písomný záznam, ktorý priloží k žiadosti o udelenie

prechodného pobytu. Zastupiteľský úrad SR zašle policajnému útvaru spolu so záznamom aj svoje stanovisko k udeleniu prechodného pobytu, v ktorom uvedie, či udelenie prechodného pobytu odporúča alebo neodporúča s uvedením konkrétnych dôvodov (§ 31 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov).

Nutnosť obligatórne vykonať so žiadateľom o prechodný pobyt predbežný pohovor na zastupiteľskom úrade predchádzajúca právna úprava zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nepoznala. Zaviedol sa ako požiadavka aplikačnej praxe aj z dôvodu eliminácie zneužívania povolení na pobyt.

Podľa ustanovenia § 33 ods. 4 písm. d) zákona o pobyte cudzincov zamietne policajný útvar žiadosť o udelenie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny so štátnym občanom tretej krajiny, ktorý má v SR prechodný alebo trvalý pobyt, ak štátny príslušník tretej krajiny uzavrel účelové manželstvo.

Policajný útvar zamietne žiadosť o obnovenie prechodného pobytu štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý má udelený prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny aj vtedy, ak manželia nevedú spoločný rodinný život (§ 34 ods. 11 zákona o pobyte cudzincov).

Po udelení prechodného pobytu je policajný orgán oprávnený vykonávať kontrolu oprávnenosti pobytu, plnenia podmienok pobytu a dodržiavania povinností cudzinca.

Na tento účel je oprávnený vstupovať na miesta určené na podnikanie, zamestnanie alebo štúdium a do priestorov ubytovacích zariadení a požadovať preukázanie totožnosti a vyžadovať vysvetlenie ku skutočnostiam, ktoré sú predmetom kontroly.

V prípade, že policajný orgán získa kontrolnou činnosťou podozrenie, že ide o účelové manželstvo, je oprávnený iniciovať správne konania o zrušení povolenia na prechodný pobyt a v prípade preukázania účelovosti manželstva povolenie na pobyt aj zrušiť.

Prípado II

V prípade štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý je rodinným príslušníkom občana EÚ, platí, že policajný útvar mu môže na základe rozhodnutia odňať právo na trvalý pobyt, ak zistí, že ide o účelové manželstvo (§ 72 ods. 7 písm. b) zákona o pobyte cudzincov).

Prípady III

Podľa ustanovenia § 59 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov môže policajný útvar tolerovaný pobyt aj opakovane predĺžiť; pritom je povinný skúmať, či dôvody, pre ktoré bol štátnemu príslušníkovi tretej krajiny udelený, naďalej trvajú. Na tento účel je oprávnený od štátneho príslušníka tretej krajiny vyžadovať preukázanie trvania dôvodu, pre ktorý mu udelil tolerovaný pobyt.

Po udelení tolerovaného pobytu je policajný orgán oprávnený vykonávať kontrolu oprávnenosti pobytu, plnenia podmienok pobytu a dodržiavania povinností cudzinca.

Policajný útvar zamietne žiadosť o udelenie tolerovaného pobytu alebo žiadosť o predĺženie tolerovaného pobytu, ak štátny príslušník tretej krajiny uvedie nepravdivé alebo zavádzajúce údaje alebo predloží falošné alebo pozmenené doklady alebo doklad inej osoby (§ 59 ods. 12 písm. a) zákona o pobyte cudzincov). Ak sa preukážu tieto skutočnosti dodatočne, policajný orgán je oprávnený tolerovaný pobyt zrušiť (§ 61 ods. 1 písm. c) zákona o pobyte cudzincov).

Prípady IV

Pre tento prípad platí uvedené ako v *prípade I* obdobne, preto uvádzame len špecifické ustanovenia platiace pre štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má v úmysle zlúčiť rodinu so štátnym občanom SR s trvalým pobytom v SR.

Podľa ustanovenia § 48 ods. 2 písm. d) zákona o pobyte cudzincov zamietne policajný útvar žiadosť o udelenie trvalého pobytu, ak štátny príslušník tretej krajiny uzavrel účelové manželstvo.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov policajný útvar zruší trvalý pobyt, ak manželia nevedú spoločný rodinný život.

Falošné prehlásenie rodičovstva

S ohľadom na spôsob vnímania rodičovstva (najmä otcovstva) v SR ako právneho stavu, ktorý nemusí byť za každých okolností totožný s biologickým rodičovstvom, prichádza do úvahy v prípade pochybností najmä posudzovanie pravosti dokladov preukazujúcich rodičovstvo štátneho príslušníka tretej krajiny.

Postup príslušných orgánov je obdobný ako v prípade účelových manželstiev. V nasledujúcom texte preto uvádzame len odkazy na príslušné ustanovenia zákona o pobyte cudzincov, ktoré sú upravené odlišne, resp. reflektujú

prípady, v ktorých je možné získať priamo trvalý pobyt.

Prípady I

Podľa ustanovenia § 33 ods. 4 písm. e) zákona o pobyte cudzincov zamietne policajný útvar žiadosť o udelenie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny so štátnym občanom tretej krajiny, ktorý má v SR prechodný alebo trvalý pobyt, ak štátny príslušník tretej krajiny uvedie nepravdivé alebo zavádzajúce údaje alebo predloží falošné alebo pozmenené doklady alebo doklad inej osoby.

Podľa ustanovenia § 48 ods. 2 písm. f) zákona o pobyte cudzincov zamietne policajný útvar žiadosť o udelenie trvalého pobytu, ak štátny príslušník tretej krajiny uvedie nepravdivé alebo zavádzajúce údaje alebo predloží falošné alebo pozmenené doklady alebo doklad inej osoby.

Prípady II

Podľa ustanovenia § 72 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov môže policajný útvar na základe rozhodnutia odňať právo na pobyt rodinnému príslušníkovi občana EÚ, ak:

- a) pri podaní žiadosti o vydanie dokladu o pobyte predložil falošný alebo pozmenený doklad preukazujúci splnenie podmienok na pobyt, alebo uviedol nepravdivé údaje týkajúce sa splnenia podmienok, na ktoré sa viaže jeho právo na pobyt;
- b) počas trvania pobytu zistí, že rodinný príslušník občana EÚ získal právo na pobyt na základe predloženia falošného alebo pozmeneného dokladu preukazujúceho splnenie podmienok na pobyt, alebo uviedol nepravdivé údaje týkajúce sa splnenia podmienok, na ktoré sa viaže jeho právo na pobyt.

Prípady III

V celom rozsahu platí uvedené pre prípad účelových manželstiev.

Prípady IV

Podľa ustanovenia § 48 ods. 2 písm. f) zákona o pobyte cudzincov zamietne policajný útvar žiadosť o udelenie trvalého pobytu, ak štátny príslušník tretej krajiny uvedie nepravdivé alebo zavádzajúce údaje alebo predloží falošné alebo pozmenené doklady alebo doklad inej osoby.

2.4 Vplyv rozhodnutí Európskeho súdneho dvora

Ani v prípade účelových manželstiev, ani v prípade falošného prehlásenia rodičovstva nemali rozhodnutia Európskeho súdneho dvora v oblasti zlúčenia rodiny (prípady Zambrano, Dereci, McCarthy) vplyv na legislatívu a prax SR v tejto oblasti.

Aktuálna situácia v Slovenskej republike

3.1 Situácia v Slovenskej republike

Účelové manželstvá aj používanie falošných dokladov pri preukazovaní rodinných väzieb s cieľom získať pobyt za účelom zlúčenia rodiny sa v SR považujú za prípady zneužitia povolenia na pobyt. Vychádzajúc z dostupných štatistických údajov či z praktických skúseností policajných orgánov, sa zatiaľ v SR nevníma táto problematika ako akútna, a preto sa jej nevenuje ani zvýšená pozornosť v politických dokumentoch, médiách alebo činnosti mimovládnych organizácií.

Ako sme už uviedli, legislatíva SR myslí aj na tieto prípady a tejto problematike sa venuje viacero paragrafov. Čo sa týka strategických politických dokumentov¹⁰, ani jeden explicitne nespomína problematiku účelových manželstiev alebo falošného prehlásenia rodičovstva. Všeobecne sa však venujú otázkam nelegálnej migrácie a boju s týmto fenoménom, napr. aj v kontexte porušovania pobytového režimu.

¹⁰ Napr. Migračná politika SR s výhľadom do roku 2020; Národný plán riadenia ochrany štátnych hraníc SR; Národný plán riadenia kontroly hraníc SR na roky 2011 – 2014.

Aj slovenské médiá sa tejto problematike venovali len veľmi okrajovo. V roku 2011 bol vo viacerých médiách popísaný jediný prípad účelového manželstva slovenského občana pôvodom z Arménska, ktorý iného Slováka nahovoril na sobášny podvod s Arménkou za 850 eur, ktorá následne požiadala o povolenie na prechodný pobyt za účelom zlúčenia rodiny, avšak prípad polícia odhalila. V tom istom roku sa spomínal aj prípad sobášneho podvodu slovenskej občianky s Macedónčanom za 2 000 eur.¹¹

V tomto kontexte je potrebné spomenúť, že slovenské médiá sa aj v roku 2011, aj v predchádzajúcich rokoch viac venovali prípadom, kedy slovenské občianky v zahraničí, najmä vo Veľkej Británii, uzavreli účelové manželstvo s príslušníkom tretej krajiny (najmä pôvodom z Pakistanu alebo Nigérie).¹² Táto otázka však nie je predmetom skúmania štúdie.

3.2 Iné formy zneužívania práva na zlúčenie rodiny

Z praktických skúseností policajných orgánov vyplýva, že sa nestretli s inými formami zneužívania práva na zlúčenie rodiny, akými by mohli byť napr. účelové adopcie a pod.

3.3 Prevencia zneužívania práva na zlúčenie rodiny

SR uplatňuje všetky prevenčné opatrenia v súlade s platnou legislatívou (viac informácií uvádzame v kapitole 2.3). Pri posudzovaní žiadosti o povolenie na pobyt za účelom zlúčenia rodiny sa preverujú napr. predchádzajúce pobyty v SR, pozývateľa alebo osoba, s ktorou sa príslušník tretej krajiny zlučuje, napr. prostredníctvom osobného pohovoru. Tieto opatrenia sa doteraz ukázali ako dostatočné. Žiadne politické dokumenty, ako uvádzame v kapitole 3.1, sa nevenujú explicitne problematike zneužívania práva na zlúčenie rodiny.

¹¹ Napr. pravda.sk: Na Slovensku sa začali rozmáhať sobášne podvody, dostupné na http://spravy.pravda.sk/na-slovensku-sa-zacali-rozmahat-sobasne-podvody-fud-/sk_domace.asp?c=A110615_172047_sk_domace_p12 (cit. 14. 2. 2012); Krimi Noviny TV JOJ: Sobášne podvody v Bratislave! S Arménkou sa oženil za 850 eur, dostupné na <http://krimi.noviny.sk/cierna-kronika/16-06-2011/sobasne-podvody-v-bratislave-s-armenkou-sa-ozenil-za-850-%E2%82%AC.html> (cit. 14. 2. 2012).

¹² Napr. sme.sk: Briti zatkli Slovenky za sobášny podvod s Nigérijčanmi, dostupné na <http://www.sme.sk/c/4943616/briti-zatkli-slovenky-za-sobasny-podvod-s-nigerijcanmi.html> (cit. 14. 2. 2012); cas.sk: Sobášny podvod? Britská polícia zatkla Slovenku priamo na svadbe, dostupné na <http://krimi.cas.sk/clanok/194519/sobasny-podvod-britska-policia-zatkla-slovenku-priamo-na-svadbe.html> (cit. 14. 2. 2012).

3.4 Odhaľovanie prípadov zneužívania práva na zlúčenie rodiny

Účelové manželstvo

K odhaleniu prípadov zneužitia práva na zlúčenie rodiny dochádza po prijatí žiadosti o udelenie povolenia na prechodný alebo trvalý pobyt alebo po udelení povolenia na pobyt, keď môže vzniknúť dôvodné podozrenie, že manželstvo je účelové. Indikátormi takéhoto podozrenia sú napr. podnet iných orgánov alebo fyzických osôb, oznámenia Zastupiteľských úradov SR, neúmerný vekový rozdiel medzi manželmi, uzavretie sobáša pár dní po vstupe do SR, osoba (občan SR alebo EÚ), ktorá uzavrela manželstvo, je v zlej finančnej situácii a pod. Z praxe policajných orgánov je známy aj prípad, kedy bola účelovosť manželstva odhalená po piatich rokoch, a to na základe výpovede osoby, s ktorou bolo manželstvo uzavreté. Občan SR v danej veci vypovedal na základe prizvania do konania o pobyte pri posudzovaní žiadosti občianky Číny (manželky) o ďalšie povolenie na pobyt.

Po udelení pobytu je policajný orgán oprávnený vykonávať kontrolu oprávnenosti pobytu, plnenia podmienok pobytu a dodržiavania povinností cudzinca.

Na tento účel je oprávnený vstupovať na miesta určené na podnikanie, zamestnanie alebo štúdium a do priestorov ubytovacích zariadení a požadovať preukázanie totožnosti a vyžadovať vysvetlenie ku skutočnostiam, ktoré sú predmetom kontroly.

Falošné prehlásenie rodičovstva

Ako uvádzame v kapitole 2.3 s ohľadom na spôsob vnímania rodičovstva (najmä otcovstva) v SR ako právneho stavu, ktorý nemusí byť za každých okolností totožný s biologickým rodičovstvom, odhaľovanie tohto fenoménu súvisí najmä s otázkou posudzovania pravosti dokladov preukazujúcich rodičovstvo štátneho príslušníka tretej krajiny.

3.5 Dokazovanie prípadov zneužívania práva na zlúčenie rodiny

Prípady zneužívania práva na zlúčenie rodiny preveruje cudzinecká polícia, pričom dôkazné bremeno je na správnom orgáne, teda na cudzineckej polícii a vyšetrovateľovi policajného zboru.

V prípade podozrenia, že môže ísť o účelové manželstvo uzatvorené len za účelom získania trvalého pobytu pre cudzinca, môže vyšetrovateľ národnej jednotky boja proti nelegálnej migrácii ÚHCP P PZ vykonať všetky úkony v zmysle Trestného poriadku, s využitím informačno-technických a operatívno-pátracích prostriedkov tak, aby bola páchatelovi preukázaná hlavne subjektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu prevádzachťva podľa § 356 Trestného zákona.

3.6 Inštitúcie zodpovedné za odhaľovanie a vyšetrovanie prípadov zneužívania práva na zlúčenie rodiny

Zodpovednou inštitúciou v oblasti odhaľovania a vyšetrovania prípadov zneužívania práva na zlúčenie rodiny je Ministerstvo vnútra SR. V oblasti boja proti nelegálnej migrácii, kam možno zaradiť aj zneužívanie práva na zlúčenie rodiny, realizuje svoje opatrenia najmä prostredníctvom jednotlivých útvarov Prezídia Policajného zboru (P PZ), v tomto prípade konkrétne oddelení cudzineckej polície a Národnej jednotky boja proti nelegálnej migrácii, ktoré organizačne spadajú pod Úrad hraničnej a cudzineckej polície P PZ (ÚHCP P PZ).

ÚHCP P PZ je útvarom Prezídia Policajného zboru, ktorý priamo riadi organizačné zložky pri plnení úloh okrem iného v oblasti boja proti nelegálnej migrácii a prevádzachťvu, hraničnej kontroly, povoľovania pobytu cudzincom, kontroly legálnosti pobytu cudzincov, vyhostovania cudzincov, zameriava sa na boj proti falšovaniu cestovných a ďalších dokladov, gesturuje výmenu informácií so zahraničnými partnermi v oblasti potlačania nelegálnej migrácie a ochrany štátnej hranice, zostavuje analytické správy a poskytuje štatistické údaje o nelegálnej migrácii.

Služby cudzineckej polície sa implementujú konkrétne na regionálnej a miestnej úrovni prostredníctvom organizačných zložiek ÚHCP P PZ, a to prostredníctvom *Riaditeľstiev hraničnej a cudzineckej polície a Riaditeľstva cudzineckej polície* a ich podriadených zložiek – *oddelení hraničnej a cudzineckej polície a oddelení cudzineckej polície*.

V rámci štruktúry ÚHCP P PZ je zriadená aj *Národná jednotka boja proti nelegálnej migrácii*, ktorá sa zaoberá bojom proti prevádzachťvu a plní tieto úlohy na úseku predchádzania, odhaľovania a dokumentovania trestnej činnosti spojenej s nelegálnou migráciou (nedovolené prekračovanie štátnych hraníc, prevádzachťvo vrátane zneužívania práva na zlúčenie rodiny¹³, falšovanie a pozmeňovanie dokladov) a inou cezhraničnou trestnou činnosťou na celom území SR až po medzinárodne organizovanú nelegálnu migráciu. Stanovuje základné smery operatívno-pátracej činnosti, vyhodnocuje bezpečnostnú situáciu, spracováva analýzy a vedie štatistický prehľad o trestnej činnosti súvisiacej s nelegálnou migráciou.¹⁴

3.7 Dopady zneužitia práva na zlúčenie rodiny

Účelové manželstvo

Uzavretím účelového manželstva môže dôjsť k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu prevádzachťva podľa § 356 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

„Kto v úmysle získať pre seba, alebo iného priamo či nepriamo finančnú výhodu, alebo inú materiálnu výhodu osobe, ktorá nie je občanom Slovenskej republiky alebo občanom iného členského štátu Európskej únie alebo občanom zmluvného štátu Dohody o Európskom hospodárskom priestore, alebo nemá trvalý pobyt na ich území, umožní, alebo pomáha zotrvať, alebo sa nedovolené zamestnať na území Slovenskej republiky, iného členského štátu Európskej únie alebo zmluvného štátu Dohody o Európskom hospodárskom priestore, potrestá sa odňatím slobody na dva roky až osem rokov.“

Prípad!

Účelové manželstvo je dôvodom na zamietnutie žiadosti o prechodný pobyt. Ak sa uzavretie účelového manželstva preukáže po udelení prechodného pobytu, je táto skutočnosť dôvodom na zrušenie prechodného pobytu. Policajný útvar môže tiež štátneho príslušníka tretej krajiny administratívne vyhostiť a uložiť mu zákaz vstupu na 3 až 5 rokov. Ak štátny príslušník tretej krajiny nepustí územie SR najneskôr v posledný deň lehoty na vycestovanie, dopúšťa sa priestupku, za ktorý mu môže policajný orgán udeliť pokutu do 1 600 eur.

¹³ § 356 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

¹⁴ Grušovský, Š., Ochrana vonkajších hraníc EÚ, Akadémia Policajného zboru, 2008.

Prípad II

Účelové manželstvo je dôvodom na odňatie práva na trvalý pobyt. V rozhodnutí uloží policajný orgán rodinnému príslušníkovi občana EÚ povinnosť vycestovať z územia SR do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia. Ak rodinný príslušník občana EÚ nevycestuje, policajný orgán zabezpečí výkon rozhodnutia. Zároveň sa dopúšťa priestupku, za ktorý mu môže policajný orgán udeliť pokutu do 300 eur.

Prípad III

Platí uvedené pre prípad falošného prehlásenia rodičovstva.

Prípad IV

Účelové manželstvo je dôvodom na zamietnutie žiadosti o trvalý pobyt. Ak sa uzavretie účelového manželstva preukáže po udelení trvalého pobytu, je táto skutočnosť dôvodom na zrušenie trvalého pobytu. Policajný útvar tiež môže štátneho príslušníka tretej krajiny administratívne vyhostiť a uložiť mu zákaz vstupu na 3 až 5 rokov. Ak štátny príslušník tretej krajiny neopustí územie SR najneskôr v posledný deň lehoty na vycestovanie, dopúšťa sa priestupku, za ktorý mu môže policajný orgán udeliť pokutu do 1 600 eur.

Falošné prehlásenie rodičovstva

Falošným prehlásením rodičovstva môže rovnako dôjsť k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu prevádzachstva tak, ako to uvádzame v prípade účelových manželstiev.

Prípad I

Ak žiadateľ pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prechodný pobyt, jeho obnovenie alebo trvalý pobyt uvedie nepravdivé alebo zavádzajúce údaje alebo predloží falošné alebo pozmenené doklady alebo doklad inej osoby, policajný útvar jeho žiadosť zamietne. Ak sa táto skutočnosť preukáže po udelení povolenia na pobyt, je táto skutočnosť dôvodom na zrušenie pobytu. Policajný útvar tiež môže štátneho príslušníka tretej krajiny administratívne vyhostiť a uložiť mu zákaz vstupu na 3 až 5 rokov. Ak príslušník tretej krajiny neopustí územie SR najneskôr v posledný deň lehoty na vycestovanie, dopúšťa sa priestupku, za ktorý mu môže policajný orgán udeliť pokutu do 1 600 eur.

Prípad II

Predloženie falošného alebo pozmeneného dokladu preukazujúceho splnenie podmienok na trvalý pobyt je dôvodom na odňatie práva na trvalý pobyt. V rozhodnutí uloží policajný orgán rodinnému príslušníkovi občana EÚ povinnosť vycestovať z územia SR do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplat-

nosti rozhodnutia. Ak rodinný príslušník občana EÚ nevycestuje, policajný orgán zabezpečí výkon rozhodnutia. Zároveň sa dopúšťa priestupku, za ktorý mu môže policajný orgán udeliť pokutu do 300 eur.

Prípad III

Ak žiadateľ pri rozhodovaní o jeho žiadosti o tolerovaný pobyt alebo jeho predĺženie uvedie nepravdivé alebo zavádzajúce údaje alebo predloží falošné alebo pozmenené doklady alebo doklad inej osoby, policajný útvar jeho žiadosť zamietne. Ak sa táto skutočnosť preukáže po udelení povolenia na pobyt, je to dôvod na zrušenie pobytu. Policajný útvar tiež môže štátneho príslušníka tretej krajiny administratívne vyhostiť a uložiť mu zákaz vstupu na 3 až 5 rokov. Ak štátny príslušník tretej krajiny neopustí územie SR najneskôr v posledný deň lehoty na vycestovanie, dopúšťa sa priestupku, za ktorý mu môže policajný orgán udeliť pokutu do 1 600 eur.

Prípad IV

Uvedenie nepravdivých alebo zavádzajúcich údajov alebo predloženie falošných alebo pozmenených dokladov alebo dokladov inej osoby je dôvodom na zamietnutie žiadosti o trvalý pobyt. Ak sa táto skutočnosť preukáže po udelení trvalého pobytu, je to dôvod na zrušenie trvalého pobytu. Policajný útvar tiež môže štátneho príslušníka tretej krajiny administratívne vyhostiť a uložiť mu zákaz vstupu na 3 až 5 rokov. Ak príslušník tretej krajiny neopustí územie SR najneskôr v posledný deň lehoty na vycestovanie, dopúšťa sa priestupku, za ktorý mu môže policajný orgán udeliť pokutu do 1 600 eur.

Ani v jednom z prípadov nie je možné administratívne vyhostiť dieťa mladšie ako 18 rokov, iba v prípade, keď je to v jeho záujme.

3.8 Právo na odvolanie sa proti rozhodnutiu

Rozhodnutia o zamietnutí žiadosti o povolenie na pobyt, o zrušení povolenia na pobyt a administratívnom vyhostení sa vydávajú v správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov) a je možné sa voči nim odvolať. Po nadobudnutí právoplatnosti je správne rozhodnutie preskúmateľné súdom. To platí pre prípady účelových manželstiev aj pre prípady falošného prehlásenia rodičovstva.

3.9 Medzinárodná spolupráca v oblasti boja proti zneužívaniu práva na zlúčenie rodiny

SR nemá uzavreté žiadne bilaterálne alebo multilaterálne dohody s krajinami EÚ alebo tretími krajinami, ktorých cieľom by bol výlučne boj proti zneužívaniu práva na zlúčenie rodiny. SR má však uzavretých viacero zmlúv o policajnej spolupráci alebo o spolupráci v boji proti organizovanej trestnej činnosti, ktoré síce explicitne nespomínajú účelové manželstvá alebo falošné prehlásenie rodičovstva, ale majú okrem iného za cieľ posilniť spoluprácu v oblasti boja proti nelegálnej migrácii všeobecne aj v oblasti neoprávneného pobytu osôb. Prehľad takýchto zmlúv poskytuje tabuľka 1.

Tabuľka 1 Prehľad bilaterálnych dohôd, ktoré má SR uzatvorené s cieľom redukcie a boja proti nelegálnej migrácii

Druh dohody/ krajina	Členské krajiny EÚ/EHP	Tretie krajiny
Dohody o spolupráci v boji proti organizovanej trestnej činnosti	Cyprus, Česká republika, Litva, Maďarsko, Malta, Nemecko, Poľsko, Rumunsko, Slovinsko, Španielsko, Taliansko, Veľká Británia	Bielorusko, Bosna a Hercegovina, Egypt, Chorvátsko, Kazachstan, Macedónsko, Moldavsko, Srbsko, Turecko, Turkménsko, Ukrajina, Uzbekistan
Dohody o policajnej spolupráci	Belgicko, Bulharsko, Francúzsko, Rakúsko	Srbsko

Zdroj: MV SR.

SR taktiež intenzívne spolupracuje v oblasti boja proti nelegálnej migrácii s inými medzinárodnými organizáciami a agentúrami ako FRONTEX, ICMPD a IOM.

Z tohto pohľadu sa ako významná javí aj činnosť tzv. poradcov pre doklady, ktorých úlohou je poradenstvo a poskytovanie expertízy na zastupiteľských úradoch, kde dochádza vo zvýšenej miere k zneužívaniu predkladania falošných alebo pozmenených dokladov pri žiadostiach o víza alebo povolenia na pobyt. Poradcov pre doklady zatiaľ SR vysiela len na Generálny konzulát SR v Užhorode.¹⁵

¹⁵ Komplexné informácie o boji proti nelegálnej migrácii nájdete: Mrlianová, Ulrichová, Zollerová, Praktické opatrenia v boji proti nelegálnej migrácii v Slovenskej republike, Európska migračná sieť, Bratislava, 2011.

3.10 Motivácia k zneužitiu práva na zlúčenie rodiny

Vzhľadom na to, že problematika zneužívania práva na zlúčenie rodiny nie je v SR akútna, nevenoval sa jej doposiaľ žiadny hĺbkový alebo iný výskum a takisto sa jej nevenovali ani médiá. Z tohto dôvodu nie sú k dispozícii ani informácie o motívoch sponzora či príslušníka tretej krajiny k zneužívaniu tohto inštitútu.

Môžeme sa však domnievať, že primárnym motívom, ktorý vedie sponzora k zneužitiu, sú finančné dôvody (pozri napr. kapitolu 3.1). Čo sa týka príslušníka tretej krajiny, ide najmä o snahu získať povolenie na pobyt v krajine EÚ a schengenského priestoru.

Štatistiky

4.1 Štatistiky: všeobecný kontext

Uvedené štatistické údaje vychádzajú zo štatistík spracovávaných Eurostatom na základe údajov zasielaných ÚHCP P PZ v súlade s nariadením 862/2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane. V súlade s nariadením sú štatistické údaje k dispozícii za roky 2008 – 2010. Za rok 2011 ich zatiaľ Eurostat nespocoval.

Tabuľka 2 Počet povolených pobytov za účelom zlúčenia rodiny v členení podľa štátnej príslušnosti, kategórie rodinného príslušníka a druhu zlúčenia (rok 2008)

Krajina pôvodu	Počet vydaných povolení na pobyt SPOLU	Zlučujúci sa s občanom EÚ				Zlučujúci sa s príslušníkom tretej krajiny			
		S	M	D	I	S	M	D	I
Spolu	1 224	605	526	79	0	619	259	360	0
Kórea	206	10	7	3	0	196	84	112	0
Ukrajina	167	102	79	23	0	65	41	24	0
USA	107	43	38	5	0	64	19	45	0
Vietnam	89	43	30	13	0	46	26	20	0
Čína	88	35	30	5	0	53	10	43	0
Rusko	83	36	30	6	0	47	16	31	0
Srbsko	51	36	35	1	0	15	9	6	0
Macedónsko	36	26	23	3	0	10	7	3	0
Líbya	34	0	0	0	0	34	10	24	0
Turecko	26	21	20	1	0	5	2	3	0

Zdroj: Eurostat.

Vysvetlivky: S – spolu, M – manžel/ka, D – dieťa, I – iný.

Poznámka: V kategórii zlučujúci sa s občanom EÚ tvorí 84 % občanov SR.

Tabuľka 3 Počet povolených pobytov za účelom zlučenia rodiny v členení podľa štátnej príslušnosti, dĺžky platnosti povolenia, kategórie rodinného príslušníka a druhu zlučenia (roky 2009 a 2010)

Krajina pôvodu	ROK 2009																							
	Počet vydaných povolení na pobyt SPOLU	Povolenie na pobyt s platnosťou na obdobie od 3 do 6 mesiacov						Povolenie na pobyt s platnosťou na obdobie od 6 do 12 mesiacov						Povolenie na pobyt s platnosťou nad 12 mesiacov										
		zlučujúci sa s občanom EÚ		zlučujúci sa s príslušníkom tretej krajiny		zlučujúci sa s občanom EÚ		zlučujúci sa s príslušníkom tretej krajiny		zlučujúci sa s občanom EÚ		zlučujúci sa s príslušníkom tretej krajiny		zlučujúci sa s občanom EÚ		zlučujúci sa s príslušníkom tretej krajiny		zlučujúci sa s občanom EÚ		zlučujúci sa s príslušníkom tretej krajiny				
		S	M	D	I	S	M	D	I	S	M	D	I	S	M	D	I	S	M	D	I	S	M	D
SPOLU	1	156	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16
Ukrajina	223	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Kórea	154	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Rusko	113	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Čína	93	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Vietnam	85	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
USA	67	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Líbya	34	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Macedónsko	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Srbsko	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Irán	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Krajina pôvodu	ROK 2010																							
	Počet vydaných povolení na pobyt SPOLU	Povolenie na pobyt s platnosťou na obdobie od 3 do 6 mesiacov						Povolenie na pobyt s platnosťou na obdobie od 6 do 12 mesiacov						Povolenie na pobyt s platnosťou nad 12 mesiacov										
		zlučujúci sa s občanom EÚ		zlučujúci sa s príslušníkom tretej krajiny		zlučujúci sa s občanom EÚ		zlučujúci sa s príslušníkom tretej krajiny		zlučujúci sa s občanom EÚ		zlučujúci sa s príslušníkom tretej krajiny		zlučujúci sa s občanom EÚ		zlučujúci sa s príslušníkom tretej krajiny		zlučujúci sa s občanom EÚ		zlučujúci sa s príslušníkom tretej krajiny				
		S	M	D	I	S	M	D	I	S	M	D	I	S	M	D	I	S	M	D	I	S	M	D
SPOLU	1	162	0	0	0	45	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukrajina	212	0	0	0	7	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kórea	167	0	0	0	7	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rusko	107	0	0	0	8	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Čína	101	0	0	0	6	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
USA	75	0	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vietnam	64	0	0	0	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Macedónsko	36	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Líbya	33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Srbsko	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Turecko	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Eurostat.
 Vysvetlivky: S – spolu, M – manžel/ka, D – dieťa, I – iný.
 Poznámka: V kategórii zlučujúci sa s občanom EÚ tvorilo v roku 2009 aj v roku 2010 92 % občanov SR.

Vychádzajúc zo štatistických údajov povolení na pobyt za účelom zlúčenia rodiny, je možné konštatovať, že tieto štatistiky kopírujú celkový migračný pohyb príslušníkov tretích krajín do/zo SR. Takisto ako sa štátni príslušníci Ukrajiny objavujú na prvých miestach štatistík v počte vydaných povolení na pobyt všeobecne, je to tak aj pri povoleniach na pobyt za účelom zlúčenia rodiny. Rovnakú skutočnosť je možné konštatovať pri štátnych príslušníkoch Srbska, Macedónska, Vietnamu, Ruska a Číny. V prípade týchto štátnych príslušností ide o zlúčenie príslušníka tretej krajiny s legálnym pobytom na území SR s jeho manželom/manželkou alebo s dieťaťom a temer v rovnakej miere sa objavuje aj zlúčenie s občanom EÚ, z čoho prevažnú väčšinu tvoria občania SR. Čo sa týka štátnych príslušníkov Kórey a Líbye, v tomto prípade dochádza temer výlučne k zlúčeniu rodiny príslušníka tretej krajiny, teda občana Kórey, resp. Líbye s legálnym pobytom v SR s jeho manželkou. Táto skutočnosť súvisí najmä s investíciou automobilového koncernu KIA v SR, s príchodom jeho top manažmentu na Slovensko a s podnikateľskými aktivitami občanov Líbye v SR.

4.2 Štatistiky: špecifické indikátory poukazujúce na intenzitu problému

Ako sme už uvideli, problematika účelových manželstiev a falošného prehlásenia rodičovstva nie je v SR akútna, takže SR systematicky nezberia ani špecifické štatistické údaje, ktoré by mohli bližšie popisovať tento fenomén ako napr. počty odmietnutých žiadostí o povolenia na pobyt za účelom zlúčenia rodiny z dôvodu podozrenia na účelové manželstvo alebo falošné určenie rodičovstva, udelené a následne odňaté povolenia z tohto dôvodu a pod.

4.2.1 Intenzita problému

Účelové manželstvo

V prípade účelových manželstiev sú k dispozícii len údaje relevantné pre popisovaný *Prípád IV*.

V roku 2011 bolo odhalených a rozpracovaných 6 prípadov a vznesené obvinenia boli v 4 prípadoch účelových manželstiev stíhaných podľa § 356 Trestného zákona, v ktorých bolo obvinených 7 osôb (6 občania SR, 1 občan Rakúska).

V roku 2012 bolo vznesené obvinenie v 1 prípade účelového manželstva podľa § 356 Trestného zákona, v ktorom boli obvinené 2 osoby (1 občan SR a 1 občan Vietnamu)¹⁶.

¹⁶ Údaje za predchádzajúce roky nie sú k dispozícii, keďže prípady, v ktorých bolo manželstvo uzavreté za

Falošné prehlásenie rodičovstva

Údaje nie sú k dispozícii.

4.2.2 Charakteristika osôb zneužívajúcich právo na zlúčenie rodiny

Účelové manželstvo

Vychádzajúc zo spisov orgánov činných v trestnom konaní, je možné odvodiť údaje o mieste, kde dochádza k zneužívaniu práva na zlúčenie rodiny formou uzavretia účelových manželstiev a o národnosti týchto osôb (tabuľka 4).

Tabuľka 4 Miesto, kde dochádza k zneužitiu povolenia na pobyt z dôvodu účelovosti manželstva, pohlavie a národnosť zainteresovaných osôb

Rok	Miesto zneužitia	Občan EÚ, resp. SR/ pohlavie	Príslušník tretej krajiny/ pohlavie
2011	SR – Bratislava	SR/muž	Čína/žena
	SR – Dunajská Streda	SR/žena	Turecko/muž
	SR – Bratislava	SR/muž	Arménsko/žena
	SR – Šaľa	SR/žena	Macedónsko/muž
2012	SR – Lučenec	SR/žena	Vietnam/muž

Zdroj: ÚHCP P PZ.

Poznámka: Za predchádzajúce roky neboli zistené podobné prípady.

Na základe uvedených údajov nie je možné vyvodit' žiadne charakteristiky alebo modely zneužívania práva na zlúčenie rodiny z dôvodu účelovosti manželstva.

Falošné prehlásenie rodičovstva

Údaje nie sú k dispozícii.

4.2.3 Miesto vykonania zneužitia

Dostupné údaje uvádzame v tabuľke 4.

účelom získania prvého trvalého pobytu cudzinca, útvary ÚHCP P PZ nezistili.

05

Záver

V SR nie je momentálne problematika zneužívania práva na zlúčenie rodiny formou účelových manželstiev alebo falošného prehlásenia rodičovstva akútnou témou. Z dostupných štatistických údajov je zrejmé, že v prípade účelových manželstiev ide len o niekoľko prípadov ročne. Keďže, ako uvádzame v predchádzajúcich kapitolách, falošné prehlásenie rodičovstva sa dá zistiť len prostredníctvom zisťovania pravosti dokladov, špecifické štatistiky z tohto pohľadu nie sú vedené a preto sa len ťažko dá zistiť, či k takýmto prípadom vôbec došlo.

Napriek tomu slovenský právny poriadok myslí aj na tieto prípady a je pripravený aj na boj s týmto fenoménom. Takisto sa viaceré opatrenia aplikujú v širšom kontexte boja s nelegálnou migráciou, ktoré sú doposiaľ dostatočné, a preto do blízkej budúcnosti nie je potrebné zavádzať špecifické opatrenia alebo meniť legislatívu v tomto smere.

Bibliografia

Publikácie

Grušovský, Š., Ochrana vonkajších hraníc EÚ, Akadémia Policajného zboru, 2008.
 Horváth, E., Varga, E., Zákon o rodine – Komentár, Iura Edition, Bratislava, 2007.
 Mrlianová, Ulrichová, Zollerová, Praktické opatrenia v boji proti nelegálnej migrácii v Slovenskej republike, Európska migračná sieť, Bratislava, 2011.
 Svoboda, J., Ficová, S., Zákon o rodine, Eurounion, Bratislava, 2005.

Zákony

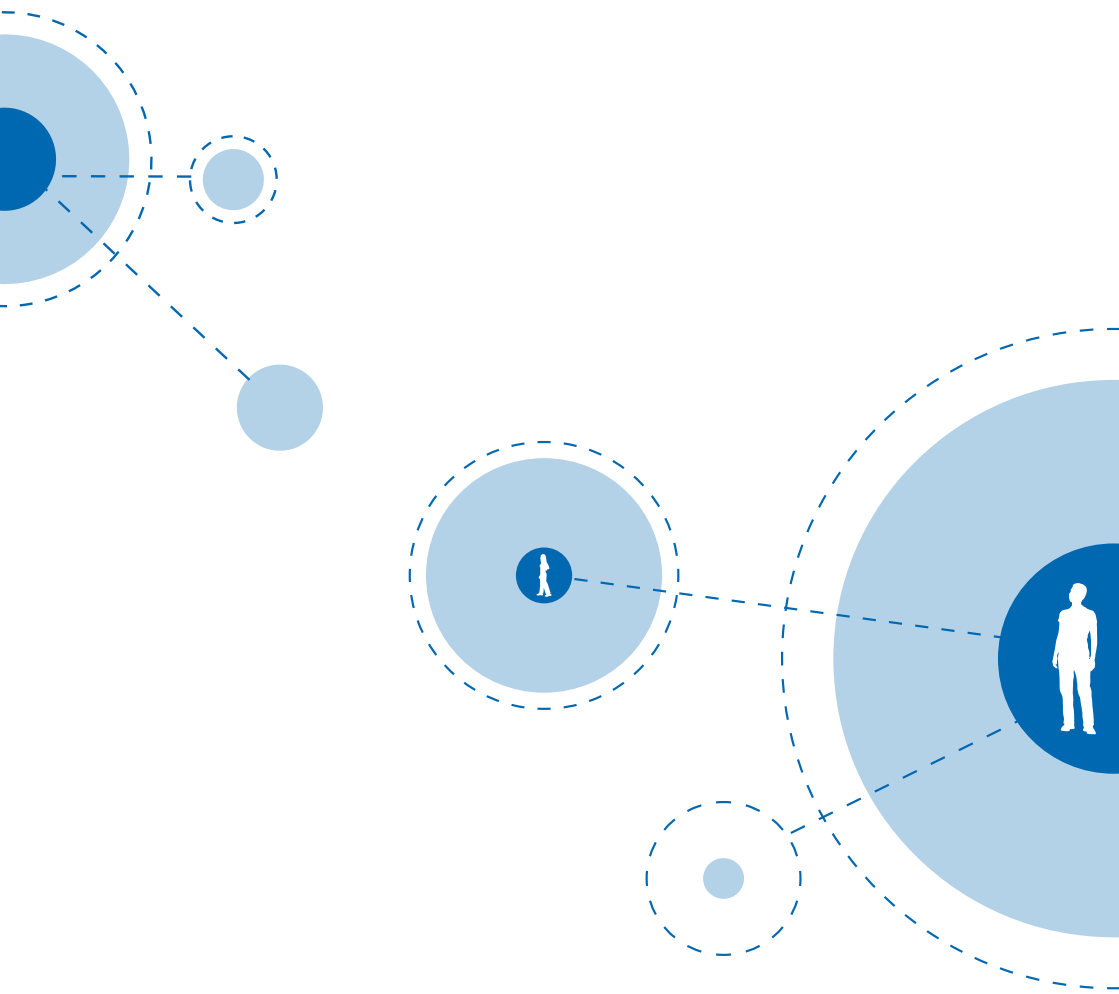
Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
 Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov
 Zákon č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
 Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov
 Zákon č. 154/1994 Z. z. o matrikách v znení neskorších predpisov
 Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov
 Zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Európska legislatíva

Nariadenie č. 862/2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane
 Smernica č. 2003/109/ES o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom
 Smernica č. 2004/38/ES o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov

Internet

<http://eur-lex.europa.eu/>
www.joj.sk
www.pravda.sk
www.sme.sk

IOM Medzinárodná organizácia pre migráciu
Úrad v Slovenskej republike
Národný kontaktný bod Európskej migračnej siete v SR
Grösslingová 4, 811 09 Bratislava, Slovenská republika
www.iom.sk, www.emn.sk

ISBN: 978-80-89506-25-5